

Den norske Kirkes Studentprester ved AU
Studentprestekontoret ved HIO
Postboks 4, St. Olavs plass, 0130 Oslo

191

Kultur- og kirke-dep.	
KI	
Saksnr. 200664669	Dato 04/206
Kode Ki-581	Per

Oslo, 15.11.06

Kultur og Kirkedepartementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo

NOU 2006: 2 Staten og Den norske Kirke, høringsnotat

Den norske Kirkes studentprester er ikke et av de offentlig oppnevnte høringsorganene til NOU 2006: 2 Staten og Den norske Kirke. Vi vil likevel levere en egen høringsuttalelse på bakgrunn av vår kompetanse og erfaring på å være kirke i offentlige statlige utdanningsinstitusjoner, som vi mener er relevante for drøftingen om relasjonen mellom Staten og Kirken.

Den norske Kirkes Studentprester består av 13 studentprester i Norge. Vi samles tre ganger årlig til møter om felles anliggender og til et videreutdanningsprogram gjennom Det praktisk-teologiske seminar. Vi er også organisert som et eget fagutvalg i Presteforeningen. Denne høringsuttalelsen er utarbeidet av et AU og er ikke blitt realitetsbehandlet i plenum, men uttalelsen reflekterer anliggender som studentprestene i Den norske Kirke har arbeidet med over flere år.

Til spørsmålsskjema

Vi har valgt å ikke svare på spørsmål 2 og 3 da vår gruppe er delt i synet på disse. I vårt høringsnotat har vi valgt å rette fokus på anliggender som vi mener er viktige for den prinsipielle debatten om en framtidig kirke, uavhengig av ordning. På de øvrige spørsmålene deler vi syn med Presteforeningens hørings svar. Underveis i teksten nedenfor henvises det til de aktuelle spørsmålene i skjemaet.

Kirke for mennesker i en midlertidig livssituasjon

Den norske Kirkes studentprester betjener studenter på universiteter og høyskoler over hele landet. Studentprestens arbeid er i hovedsak å tilby samtaler, være ressurspersoner ved sorg og død i studentmiljøet, tilrettelegge for gudstjenestetilbud og være en samarbeidspartner med utdanningsinstitusjonen og samskipnaden omkring studentvelferd. For majoriteten av landets studenter er studiekommune og folkeregistrert kommune ikke sammenfallende. I en kirkelig sammenheng vil det si at svært få studentene bor i den geografiske menigheten de er registrert i. Det er også en utbredt erfaring at studenter i liten grad knytter seg til lokalmenighet og kirkelige etablerte strukturer. For unge voksne som er i en fase hvor nye spørsmål reises og nye svar søkes, er det viktig at kirken er tilstede som samtalepartner og som tilrettelegger for undringsrom. Gjennom prestatjenesten på studiestedene kan studenter ha muligheten til å kjenne tilhørighet til kirken, ved at den er nær og lett tilgjengelig. Kirkelig tilstedeværelse på

offentlige utdanningsinstitusjoner bør derfor være et viktig prioriteringsområde i fortsettelsen uavhengig av kirkeordning. Den norske Kirkes studentprester ser en tendens til at kirkens beslutningsorganer har fokus rettet mot menighetsliv innenfor sognestrukturene og at kirken utenfor disse strukturene blir nedprioritert. En framtidig finansieringsmodell for kirken må ivareta hensynet om å opprettholde prestetjeneste også utenfor sognemenighetene, derfor er Den norske Kirkes studentprester imot en finansieringsmodell med medlemsavgift, ettersom mange studenter er registrert som medlemmer et annet sted enn hvor de bor og benytter seg av kirkelig tilbud (spørsmål 4). En valgordning med økt bruk av direkte valg vil kunne styrke muligheten for studenters deltakelse i kirkelige beslutningsorganer (spørsmål 5).

Kirke i et pluralistisk miljø

En gledelig utvikling ved landets utdanningsinstitusjoner er at studentmassen er blitt mer flerkulturell og flerreligiøs. Studentprestenes tilbud er for alle studenter uavhengig av tros- eller livssynstilhørighet. I økende grad har studentprestene de senere årene blitt benyttet av utdanningsinstitusjonene i arbeidet med å tilrettelegge for religiøst liv. Dette kan for eksempel omhandle tilrettelegging av bønnenrom for muslimer eller minnestund- og sorgarbeid med flerkulturelle utfordringer. I slike saker blir studentprestene benyttet på bakgrunn av tillitt fordi en ser at studentprestene innehar en religiøs refleksjonsevne og kompetanse, og er ikke nødvendigvis argumentert utfra statskirkeordningen. Som majoritetskirke har Den norske Kirke personell og ressurser som gjør at en kan bidra i slike tilfeller, men en kan ikke påberope seg evnen til å ivareta alles behov, og det er derfor avgjørende at en tilrettelegger for samarbeid og interaksjon med andre tros- og livssynssamfunn. I mange tilfeller blir det kirkens oppgave å formidle kontakt mellom mennesker med annet livssyn og representanter for deres sammenhenger.

Selv om Den norske Kirkes oppslutning gjør det legitimt å tilrettelegge for ordninger som denne oppslutningen uttrykker, må dette søkes oppnådd utfra et ikke-diskriminerende perspektiv. For en framtidig kirke i et pluralistisk samfunn vil det være avgjørende at en finner en ordning hvor en styrker likebehandling av religions-, tros- og livssynssamfunn. En ordning hvor Den norske Kirke opprettholder særlige plikter og rettigheter i samfunnet trenger likevel ikke å være i konflikt med et likebehandlingsprinsipp, men dette må balanseres på en måte som oppleves rimelig både for majoritets- og minoritetssamfunnene.

Statens aktive religionspolitikk

Som nevnt ovenfor er det flere områder hvor en statlig sekulær institusjon blir utfordret på at den religiøse dimensjonen er en del av menneskers liv. Dette vil også være viktig å forvalte i framtiden hvor religiøsitet ikke synes å ha en avtagende rolle i offentligheten. Offentlige utdanningsinstitusjoner har et særskilt ansvar for likebehandling og i å tilrettelegge for samhandling og dialog mellom religiøse grupper siden den utdanner den oppvoksende generasjon, og dette må ses i sammenheng med statens ansvar for å drive en aktiv støttende religionspolitikk. Staten bør ha en aktiv religionspolitikk slik at samfunnet kan utvikles til et mangfoldig, trygt og åpent samfunn, hvor mennesker uansett religiøs eller livssynsmessig tilhørighet kan utfoldes og utvikles (jf religionsfrihetsprinsippet). Dette samfunnet må tuftes på noen verdier, et verdinøytralt samfunn finnes ikke. Den foreslåtte formuleringen i grunnlovens § 2 om "det kristne og humanistiske verdigrunnlag" kan avspeile at staten har et verdigrunnlag, men likevel er et pluralistisk samfunn (spørsmål 6).

På bakgrunn av at vi lever i et mer pluralistisk samfunn vil det bli nødvendig å tegne ut en modell hvordan andre tros- og livssynssamfunn kan betjene mennesker i en midlertidig livssituasjon i offentlige institusjoner (universitet og høyskoler, sykehus, forsvaret, fengsel). Et kristent og humanistisk verdigrunnlag rommer hensynet om å åpne opp for nærvær av andre tros- og livssynssamfunn enn bare kirken i offentlige institusjoner. Dette er en nødvendig konsekvens uavhengig av fremtidig kirkeordning. Hvis statskirkeordningen avvikles, kan Stortinget likevel tildele Den norske Kirke et særskilt ansvar i forhold til nærvær i dens institusjoner ettersom kirken har erfaring og kompetanse på området, og så lenge kirken fortsatt har majoritetsoppslutning. Dette trenger ikke å stå i konflikt med andre prinsipper om religionsfrihet og likebehandling.

Med hilsen,

Valborg Orset Stene

Leder i AU for Den norske Kirkes Studentprester

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: Den norske Kirkes studentprester

Type høringsinstans

- Kommune
- Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
- Prost/biskop
- Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
- Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
- Annen offentlig instans
- x Annen privat instans. Fagutvalg i arbeidstakerorganisasjon.

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Svar:

Staten bør ha en aktiv støttende religionspolitikk slik at samfunnet kan utvikles til et mangfoldig, trygt og åpent samfunn, hvor mennesker uansett religiøs eller livssynsmessig tilhørighet kan utfoldes og utvikles. Religion bør være en del av det offentlige anliggender, og staten må oppmuntre menneskers tros- og livssynstilhørighet både økonomisk og holdningsmessig.

2. Den norske kirke som statskirke:

- Bør fortsette
- Bør avvikles
- X ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven
- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget
- Lov om trossamfunn
- X ønsker ikke å svare

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift
- Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige
- Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
- X Offentlig finansiering uten medlemsavgift

Vet ikke / ønsker ikke å svare

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag
 Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttsende organer
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelle andre ordninger:

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

- Ingen tillegg
 De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene
 Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget
 Det humanistiske verdigrunnlaget
 At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

Eventuelt annet:

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

- Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellestråd)
 Kommunen
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

- Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret
 Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret
 Vet ikke / ønsker ikke å svare